

Lunds kommun

Granskning av informationstillgång och insyn ur tre perspektiv: nämndernas protokoll, minoritetslagstiftningen och kommunikation.

Building a better
working world

Innehåll

1. Sammanfattning	2
2. Inledning	4
2.1. Bakgrund.....	4
2.2. Syfte och avgränsning	5
2.3. Revisionsfrågor	5
2.4. Tillvägagångssätt	6
2.5. Revisionskriterier.....	6
3. Protokollen	9
3.1. Protokollens lagenlighet	9
3.2. Möjligheten att förstå och tillgodogöra sig protokollen	11
4. Nationella minoriteter.....	15
4.1. Nationella minoriteternas möjlighet till inflytande	15
4.2. Behov och möjligheter för minoriteter att använda sitt språk i kontakt med kommunen.....	18
4.3. Tillgång till personal med kunskaper i finska, meänkieli eller samiska inom äldreomsorgen.....	20
4.4. Modersmålsundervisning nationella minoritetsspråk.....	20
5. Kommunikation	22
5.1. Kommunikationsplaner och kommunikatörernas uppdrag	22
5.2. Målstyrning och uppföljning gällande insyn och inflytande.....	25
5.3. Bedömning.....	26
6. Sammanfattande bedömning	27
6.1. Rekommendationer.....	28
Bilaga 1 - Källförteckning.....	29
Bilaga 2 – Enheten för strategisk kommunikations basuppdrag.....	31
Bilaga 3 Beskrivning av de nationella minoriteterna och dess organisationer i Lund (från ännu ej antagen handlingsplan)	32
Bilaga 4 Kommunikatörstjänster fördelade per förvaltning (våren 2016, siffrorna har förändrats något sedan denna mätning)	34

1. Sammanfattning

De förtroendevalda revisorerna i Lunds kommun har med stöd av EY granskat om nämnderna tillser att kommuninvånarna har en tillfredställande möjlighet till insyn och informationstillgång. För att uppnå huvudsyftet har tre områden granskats: protokollen, minoritetsspråk och kommunikation. Vi gör den sammanfattande bedömningen att det gällande förståelsen av protokollen inom vissa områden finns utrymme för förbättring. Protokollens lagenlighet bedömer vi dock vara tillfredställande. Gällande minoritetslagstiftningen gör vi bedömningen att det finns goda ambitioner men att kommunstyrelsen ännu inte till fullo har förverkligat dessa. Gällande kommunikationsområdet bedömer vi att det finns brister i nämndernas styrning och ledning av arbetet. Vi grundar bedömningen i att det i nuläget inte finns någon strukturerad eller formaliserad styrning av kommunikationsarbetet. Omfattningen av problematiken varierar mellan nämnderna.

Vi har bland annat gjort följande iakttagelser:

- ▶ Kommunens protokoll uppfyller kommunallagens krav.
- ▶ Sammanfattningarna i protokollen är överlag bakgrundsbeskrivningar och saknar information om ärendets behandling och förslag till beslut.
- ▶ Kommunstyrelsen har uppdragit åt kommunkontoret att ta fram en handlingsplan för Lunds kommuns arbete med nationella minoriteter. Planen har tagits fram i samråd med olika intresseorganisationer. Planen är ute på remiss.
- ▶ Kommunen kartlägger löpande medarbetare inom vård- och omsorgs språkkompetens.
- ▶ Alla utom tre elever som önskat modersmålsundervisning i något av minoritetsspråken har erbjudits det. De tre eleverna har efterfrågat modersmål i romani gurbet, vilket kommunen trots ansträngningar inte kunnat tillmötesgå.
- ▶ Det finns åtta kommunikatörer anställda på kommunkontoret och 16 under övriga nämnder.
- ▶ Det finns i Lunds kommun inte någon enhetlighet i hur kommunikatörernas uppdrag styrs. De flesta nämnder har inte fastställt något uppdrag för kommunikatörerna varken i ekonomi- och verksamhetsplanerna eller i andra dokument.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi:

- ▶ Att alla nämnder fortsätter att arbeta för att protokollen ska ge tillräcklig och begriplig information för att medborgarna ska kunna förstå beslut i enskilda ärenden.
- ▶ Att sammanfattningen i protokollens ärenden inte bara är en bakgrund av ärendet utan även innehåller beskrivning av ärendets behandling i aktuell nämnd samt förslag till beslut.
- ▶ Att kommunstyrelsen gällande minoriteters rättigheter ser över styrmedlen och begränsar dem för en mer stringent styrning.
- ▶ Att nämnderna gör en översyn av kommunikationsbehovet.

- ▶ Att kommunikationsarbetet formaliseras och kopplas till kommunens mål och uppdrag.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

2.1.1. Allmänt

Kommuninvånare har rätt att få insyn i kommunen. De har rätt att veta vad kommunen beslutar om och vara med och påverka och ta del av de beslut som fattas i kommunen. Dessutom behöver de kunna ta till sig den information som finns gällande till exempel vad kommunen kan erbjuda genom sin verksamhet. Förvaltningslagen fastställer att varje myndighet ska lämna upplysningar, vägledning, råd och annan sådan hjälp till enskilda i frågor som rör myndighetens verksamhetsområde. Hjälpen ska lämnas i den utsträckning som är lämplig med hänsyn till frågans art, den enskildes behov av hjälp och myndighetens verksamhet.

För att kunna få en reell insyn och tillgång till information räcker det inte att information finns tillgänglig, den måste också kunna förstås av den som läser den.

I november 2015 antog kommunfullmäktige sex kommungemensamma utvecklingsmål. Ett av målen var att invånarna i Lund ska ha goda möjligheter till insyn och inflytande på kommunens verksamheter och beslut. Nämnderna har därefter arbetat med att ta fram egna utvecklingsmål och indikatorer för att följa upp respektive basuppdrag.

Revisorerna har utifrån risk- och väsentlighetsanalys funnit skäl att granska kommunens arbete med att tillse att kommuninvånarna har möjlighet till insyn och informationstillgång. Granskningen kommer fokusera på tre områden: nämndernas protokoll, tillgång till information på minoritetsspråken och kommunikationsuppdraget.

2.1.2. Protokoll

I 5 kap. 57-62 §§ kommunallagen redovisas vilka minimivillkor som gäller för protokoll. För varje ärende ska det framgå vilka förslag, yrkanden som läggs fram, i vilken ordning ordförande lagt fram förslag till beslut, genomförda omröstningar, vilka beslut som fattats, vilka ledamöter som deltagit i besluten och vilka reservationer som anmälts mot besluten. Dock kan kommunen besluta om att protokollen ska innehålla ytterligare information.

Protokollen har stor betydelse för upprätthållandet av demokratin. Informativa protokoll ger läsaren större möjlighet att ta del av samhällsdebatten och därmed vara en aktiv medborgare. Det är också protokollen som möjliggör att kommuninvånare kan överklaga beslut, som uppfattas som direkt felaktiga (laglighetsprövningen). Detta ställer krav på att det finns möjligheter för medborgaren att ha insyn i de beslut som fattas.

Revisorerna bedömer att protokollen många gånger inte ger läsaren den bakgrundsinformation som behövs för att kunna förstå de olika besluten. Det är inte rimligt att en läsare ska behöva begära ut bakomliggande handlingar för att kunna bilda sig en uppfattning av beslut i enskilda ärenden.

2.1.3. Minoriteter och minoritetsspråk

Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724) trädde i kraft den 1 januari 2010. Lagen innehåller bestämmelser om nationella minoriteter, nationella minoritetsspråk, förvaltningsområden och rätten att använda minoritetsspråk hos förvaltningsmyndigheter och domstolar samt bestämmelser om vissa skyldigheter inom förskola, sådan pedagogisk

verksamhet som avses i 25 kap. skollagen (2010:800) som kompletterar eller erbjuds i stället för förskola och äldreomsorg. Lagen innehåller också bestämmelser om uppföljning av tillämpningen av lagen. Dessutom har riksdagen antagit en språklag (2009:600) där de nationella minoritetsspråken anges. I lagen fastställs det att de är finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska. En kommun kan ansöka om att bli förvaltningsområde för ett eller flera av språken. Lunds kommun är inte förvaltningsområde för något av språken. Utanför ett förvaltningsområde har enskilda rätt att använda finska, meänkieli respektive samiska vid muntliga och skriftliga kontakter med myndigheter i vilka den enskilde är part eller ställföreträdare för part, om ärendet kan handläggas av personal som behärskar minoritetsspråket. Kommunen ska när det behövs på lämpligt sätt informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter enligt denna lag. Myndigheter ska ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt det är möjligt samråda med representanter för minoriteterna i sådana frågor.

Vidare ska kommunen enligt socialtjänstlagen göra sig väl förtrogen med levnadsförhållandena i kommunen för äldre människor. Om det behövs i omvårdnaden om äldre människor ska kommunen verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i finska, meänkieli eller samiska.

Enligt skollagen ska en elev som tillhör någon av de nationella minoriteterna erbjudas modersmålsundervisning i elevens nationella minoritetsspråk.

2.1.4. Kommunikation

I Lunds kommun har under de senaste fem åren flera olika politiska beslut tagits när det gäller att utveckla service och bemötande av medborgarna¹. Funktioner som arbetar med medborgarservice har sammanförts och kommunen arbetar för att medborgarna ska ha en samlad kommunikationsingång. Under kommunstyrelsen finns en avdelning för kommunikation och medborgarkontakt och nämnderna har ett antal medarbetare som är anställda som kommunikatörer. Antalet kommunikatörer har de senaste åren ökat och kommunikationsarbetet har fått större utrymme.

2.2. Syfte och avgränsning

Huvudsyftet med granskningen är att bedöma om nämnderna tillser att kommuninvånarna har en tillfredställande möjlighet till insyn och informationstillgång. För att uppnå huvudsyftet granskas tre områden: protokollen, minoritetsspråk och kommunikation.

Eftersom arbetet med medborgardialog är under förändring kommer denna granskning inte att omfatta medborgarpaneler, brukarråd och e-demokrati.

2.3. Revisionsfrågor

I granskningen besvaras följande revisionsfrågor:

Protokollen

- ▶ Uppfyller protokollen lagens krav?
- ▶ Ger protokollen tillräcklig och begriplig information för att förstå beslut i enskilda ärenden?

¹ Bilagor till Kommunfullmäktiges i Lund protokoll 2014 Nr 190-205

Minoritetsspråken

- ▶ Ger kommunen de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och samråder med representanter för minoriteterna i sådana frågor?
- ▶ Har kommunen utrett behovet av och möjligheten för kommuninvånare att använda finska, meänkieli respektive samiska vid muntliga och skriftliga kontakter?
- ▶ Verkar kommunen, i den utsträckning som det finns behov av, för att det inom äldreomsorgen ska finnas tillgång till personal med kunskaper i finska, meänkieli eller samiska?
- ▶ Erbjuds elever som tillhör de nationella minoriteterna modersmålsundervisning i sina nationella minoritetsspråk?

Kommunikation

- ▶ Har nämnderna, utifrån insyn och informationstillgång, en ändamålsenlig kommunikationsplan?
- ▶ Har nämnderna tydliggjort vilket uppdrag som medarbetare inom kommunikationsområdet arbetar efter?
- ▶ Har nämnderna tagit fram utvecklingsmål och indikatorer utifrån det kommungemensamma utvecklingsmålet: invånarna i Lund ska ha goda möjligheter till insyn och inflytande på kommunens verksamheter och beslut?

2.4. Tillvägagångssätt

Granskningen grundas på dokumentstudier och intervjuer. Intervjuer har genomförts med kommunikatörer, ansvariga för biblioteksverksamheten, ansvariga för äldreomsorg, modersmålsundervisning och med Lunds kommuns demokratisamordnare. De organisationer som Lunds kommun för dialog med gällande arbetet med nationella minoriteter har erbjudits möjlighet att yttra sig. Dokumentstudierna har innefattat styr- och uppföljningsdokument av nämndernas arbete. Alla nämnders protokoll från 2015 har dessutom granskats. Granskningsdelen som gäller protokoll har delrapporterats. Samtliga intervjuade har fått möjlighet att sakgranska rapporten. Samtliga nämndsekreterare har fått sakgranska delrapporten gällande protokoll.

2.5. Revisionskriterier

2.5.1. Kommunallagen

I 5 kap. 57 § kommunallagen (1991:900) stadgas det att det formella ansvaret för protokollet vilar på ordföranden. Förutom ansvaret för protokollets riktighet har ordförande också ansvar för att se till att justeringen och det ställe där protokollet finns tillgängligt tillkännages på anslagstavlan. Att protokollsskrivningen och anslagshanteringen i normalfallet sköts av nämndsekreteraren eller annan tjänsteman innebär inte att ansvaret övergår till dessa. Enligt Kommunallagen ska protokoll föras vid kommunala nämnders sammanträden. Protokollen ska redovisa vilka ledamöter och ersättare som har tjänstgjort och vilka ärenden som handlagts. Protokollen ska i enlighet med 5 kap. 59 § kommunallagen för varje ärende redovisa:

1. vilka förslag och yrkanden som har lagts fram och inte tagits tillbaka,
2. i vilken ordning ordföranden har lagt fram förslag till beslut,
3. genomförda omröstningar och hur de har utfallit,
4. vilka beslut som har fattats,
5. vilka ledamöter som har deltagit i besluten och hur de har röstat vid öppna omröstningar,
6. vilka reservationer som anmälts mot besluten.

Lagkraven på protokollen är att betrakta som minimikrav. § 59 innebär att protokollet ska innehålla den information som krävs för att förtroendevalda, tjänstemän och medborgare ska förstå vad som beslutats och hur nämnden kommit fram till sitt beslut.

2.5.2. Språkrådets klarspråksråd

Språkrådet arbetar med att främja klarspråk. Med klarspråk menas myndighetstexter skrivna på ett vårdat, enkelt och begripligt språk. Klarspråk handlar ytterst om insyn och demokrati: att alla ska ha tillgång till och rätt att förstå vad som står i texter som skrivs av myndigheterna. Språkrådet ger följande klarspråksråd

- ▶ välj en lagom personlig ton
- ▶ välj relevant innehåll
- ▶ disponera texten på ett logiskt sätt
- ▶ förklara allt som behöver förklaras
- ▶ stryk sådant som inte behövs
- ▶ skriv informativa rubriker
- ▶ undvik långa och invecklade meningar,
- ▶ använd begripliga ord och förklara nödvändiga facktermer
- ▶ sammanfatta det viktigaste
- ▶ välj en genomtänkt grafisk formgivning.

Dessutom fastslår språklagen (2009:600) att språket i offentlig verksamhet ska vara vårdat, enkelt och begripligt. Specifikt gällande protokoll bör fackord som inte är allmänt kända undvikas. Sammanfattningen av ärendet bör vara enkel och innehålla en förklaring till vad ärendet handlar om, vilka överväganden som gjorts samt hur man kommit fram till beslutsförslaget. Beslutsmeningen bör förutom att den ska vara uttryckt i klarspråk vara så självständig som möjligt, det vill säga kunna förstås lösryckt ur sitt sammanhang.

2.5.3. Svarta listan - ord och fraser som kan ersättas i författningsspråk

Svarta listan är ett arbete för att modernisera ord och fraser och gavs första gången ut 1988. Ordlistan ges ut av rättschefen i statsrådsberedningen. Ordlistan tar upp ord som ger ett stelt kanslispråkligt intryck. Ersättningsorden är så gott som alla hämtade från moderna författningar och därmed redan etablerade i förvaltningsspråket.

2.5.4. Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk

I 5 § i lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk fastställs att förvaltningsmyndigheter ska ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt det är möjligt samråda med representanter för minoriteterna i sådana frågor. Vidare fastställer lagen i § 9 att enskilda har rätt att använda finska, meänkieli respektive samiska vid muntliga och skriftliga kontakter i förvaltningsmyndigheters ärenden i vilka den enskilde är part eller ställföreträdare för part, om ärendet kan handläggas av personal som behärskar minoritetsspråket. Gällande äldreomsorgen fastställer lagen i § 18 att även om kommunen inte är ett förvaltningsområde så ska kommunen, om det finns tillgång till personal som är kunnig i språket, erbjuda den som begär det möjlighet att få hela eller delar av den service och omvårdnad som erbjuds inom ramen för äldreomsorgen av personal som behärskar finska, meänkieli respektive samiska.

2.5.5. Socialtjänstlag (2001:453)

Enligt 5 kap. 6 § socialtjänstlagen ska kommunen verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i finska, meänkieli eller samiska där detta behövs i omvårdnaden om äldre människor.

2.5.6. Skollag (2010:800)

Modersmålsundervisning regleras i skollagen². Där stadgas gällande minoritetsspråken att en elev som tillhör någon av de nationella minoriteterna ska erbjudas modersmålsundervisning i elevens nationella minoritetsspråk.

2.5.7. Förvaltningslagen § 4

Enligt förvaltningslagens fjärde paragraf ska varje myndighet lämna upplysningar, vägledning, råd och annan sådan hjälp till enskilda i frågor som rör myndighetens verksamhetsområde. Hjälp ska lämnas i den utsträckning som är lämplig med hänsyn till frågans art, den enskildes behov av hjälp och myndighetens verksamhet. Frågor från enskilda ska besvaras så snart som möjligt. Om någon enskild av misstag vänder sig till fel myndighet, bör myndigheten hjälpa honom till rätta.

² 10 kap 7 §, 11 kap 10 §, 12 kap 7 §, 15 kap 19 § och 18 kap 19 §

3. Protokollen

Nedan följer resultatet av granskningen av protokollen. Detta är en sammanfattning av en till revisorerna redan framställd delrapport. Gällande granskning av protokoll ska följande revisionsfrågor besvaras:

- ▶ Uppfyller protokollen lagens krav?
- ▶ Ger protokollen tillräcklig och begriplig information för att förstå beslut i enskilda ärenden?

3.1. Protokollens lagenlighet

3.1.1. Iakttagelser

I det här avsnittet redovisas iakttagelser från vård- och omsorgsnämndens (VON), valnämndens (VN), överförmyndarnämndens (ÖFN), utbildningsnämndens (UN), tekniska nämndens (TN), socialnämndens (SN), servicenämndens (SEN), renhållningsstyrelsens (RS), miljönämndens (MN), kultur- och fritidsnämndens (KFN), byggnadsnämndens (BN), barn- och skolnämnden Lunds stads (BSLS), barn- och skolnämnden Lund Östers (BSNLÖ) och kommunstyrelsens (KS) protokoll utifrån ett antal bedömningsgrunder som vi anser bör uppfyllas för att kommunallagen ska efterlevas. Tabellen är färgkodad där:

- grön innebär att resultatet är tillfredställande,
- gul innebär att det finns vissa brister,
- röd innebär att resultatet inte är tillfredsställande och
- grå färg innebär att granskning inte kunnat genomföras på grund av avsaknad av granskningsunderlag. I de fall färgen är gul eller röd finns vid behov förtydligande under tabellen.

	VON	VN	ÖFN	UN	TN	SN	SEN	RS	MN	KFN	BN	BSLS	BSNLÖ	KS
Protokollen redovisar vilka ledamöter och ersättare som tjänstgjort														
Protokollen redovisar vilka ersättarna tjänstgör för														
Protokollen redovisar vilka ärenden som nämnden har behandlat														
Protokollen redovisar vilka yrkanden som lagts fram och inte tagits tillbaka														
Protokollen redovisar i vilken ordning ordföranden lagt fram förslag till beslut														
Protokollen redovisar vilka beslut som fattats														
	VON	VN	ÖFN	UN	TN	SN	SEN	RS	MN	KFN	BN	BSLS	BSNLÖ	KS

Protokollen redovisar vilka ledamöter som deltagit i beslut																			
Protokollen redovisar genomförda omröstningar och resultatet av dem																			
Protokollen redovisar hur ledamöterna har röstat vid de öppna omröstningarna																			
Protokollen redovisar delegationsbesluten på ett tillfredsställande sätt ³																			
Protokollen redovisar jävssituationer																			
Protokollen redovisar reservationer																			
Tid och plats för justering av protokollet framgår																			

Förtydligande gällande röd eller gul markering:

Ersättnarnas tjänstgöring

- ▶ I VN:s och SEN:s protokoll finns inte protokollfört vem ersättarna tjänstgör för.
- ▶ I TN:s protokoll går det inte att utläsa vilka delegerade beslut det är som rapporteras eller under vilken tidsperiod besluten har tagits.
- ▶ I BSL:s protokoll framgår i något protokoll att en del ersättare endast ersätter under de inledande paragraferna. Dock framstår det som att alla ordinarie ledamöter finns på plats under hela mötet. I ett protokoll står att ersättare har tjänstgjort vid behandling av ärenden som protokollförts under paragraferna 4 samt 7-10. Protokollet innehåller dock inte dessa paragrafer.

Beslutsgång

- ▶ I BSNLÖ:s protokoll har vissa ärenden endast rubrik och beslut saknas⁴.
- ▶ I BN:s protokoll blir i vissa ärenden, beslut och redovisning av delegerade beslut otydliga på grund av sekretess eller att personuppgifter borttagits. Detta gäller de protokoll som finns att läsa på kommunens hemsida.

Rapportering av delegerade beslut

- ▶ I SN:s protokoll går det inte att utläsa under vilken tidsperiod de delegerade besluten tagits.
- ▶ I SEN:s protokoll står det i vissa ärenden att förvaltningen beslutar att lägga redovisningen av delegerade beslut till handlingarna.
- ▶ I BN:s protokoll blir i vissa ärenden redovisningen av delegerade beslut otydlig på grund av sekretess eller att personuppgifter borttagits. Detta gäller de protokoll som finns att läsa på kommunens hemsida.

⁴ Se § 24, § 44, § 62, § 76, § 93, § 132, § 183

- ▶ I KS:s protokoll sker rapporteringen av delegerade beslut konsekvent på samma sätt. I protokollet står ett datumintervall samt ett diarienummer. Vi noterar dock att de beslut som återrapporteras är kommundirektörens beslut.

Justering

- ▶ I VN:s protokoll framgår inte tid för justering.

3.1.2. Bedömning

Vi gör bedömningen att nämndernas protokoll till stor del uppfyller lagens krav på protokollets utformning. Vi anser att det bör redovisas vem som ersättarna tjänstgör för, vilket också görs i majoriteten av protokollen. Gällande rapportering av delegerade beslut finns det inget i lagstiftningen som fastställer hur dessa ska redovisas. Vi menar dock att besluten bör rapporteras så att det går att spåra vilka beslut som har rapporterats. För att det ska vara möjligt gör vi bedömningen att det behöver framgå vilka former av beslut som rapporterats samt under vilken tidsperiod besluten har tagits. Gällande jäv kan vi se att jäv återkommande rapporteras i protokollen. Däremot sker det på lite olika sätt. Vi rekommenderar att det framgår både på förstasidan och vid ärendets behandling. Det bör tydligt framgå att ledamoten på grund av jäv inte deltar i ärendets handläggning. Vid jäv får ledamoten inte delta i någon del av ärendets hantering. Begreppet handläggning omfattar utredning, beredning, föredragning och beslutsfattande.

3.2. Möjligheten att förstå och tillgodogöra sig protokollen

3.2.1. Iakttagelser

I det här avsnittet redovisas iakttagelser från vård- och omsorgsnämndens (VON), valnämndens (VN), överförmyndarnämndens (ÖFN), utbildningsnämndens (UN), tekniska nämndens (TN), socialnämndens (SN), servicenämndens (SEN), renhållningsstyrelsens (RS), miljönämndens (MN), kultur- och fritidsnämndens (KFN), byggnadsnämndens (BN), barn- och skolnämnden Lunds stads (BSLS), barn- och skolnämnden Lund Östers (BSNLÖ) och kommunstyrelsens (KS) protokoll utifrån ett antal bedömningsgrunder som vi anser bör uppfyllas för att protokollen ska vara lättförståeliga och informativa. Tabellen är färgkodad där:

- grön innebär att resultatet är tillfredställande,
- gul innebär att det finns vissa brister,
- röd innebär att resultatet inte är tillfredsställande och
- grå färg innebär att granskning inte kunnat genomföras på grund av avsaknad av granskningsunderlag. I de fall färgen är gul eller röd finns vid behov förtydligande under tabellen.

	VON	VN	ÖFN	UN	TN	SN	SEN	RS	MN	KFN	BN	BSLS	BSNLÖ	KS
Protokollen är överskådliga och enkla att navigera i	Grön	Grön	Grön	Grön	Grön	Gul	Grön	Gul	Grön	Grön	Grön	Gul	Grön	Grön
Ärendena är överskådliga och enkla att navigera i	Grön	Grön	Grön	Gul	Gul	Grön	Grön	Grön	Grön	Grön	Grön	Grön	Grön	Grön
Protokollen	Röd	Röd	Röd	Röd	Röd	Röd	Röd	Röd	Gul	Röd	Röd	Röd	Röd	Röd

har innehållsförteckning ⁵														
Besluten är tydliga.														
Protokollen har tydliga rubriker.														
Motiv till återremiss redovisas														
Partibeteckningar redovisas														
Språket är tydligt														
Svåra ord undviks														
Protokollen finns publicerade på hemsidan														
Handlingarna finns publicerade på hemsida														

Förtydligande gällande röd och gul markering:

Navigering och överskådlighet

- ▶ I SN:s, RS:s och BSLS:s protokoll försvåras orienteringen i protokollen av att samma paragrafer förekommer i flera protokoll.

Ärenden och besluts tydlighet

- ▶ Gällande UN:s ärenden och beslut är beslutsgången eller redovisningen av beslutsgången i vissa ärenden otydlig. I ett ärende överensstämmer inte nämndens beslut med det yrkande som lagts fram.⁶ I ett ärende hänvisas i beslutsgången till ett yrkande som enligt protokollet inte framställts⁷ och i samma ärende tas ett delyrkande inte upp i beslutsgången⁸. I ett fall behandlas två yrkanden som ett⁹ och i flera fall ställs proposition på yrkanden utan motyrkanden¹⁰. Det är inte ett formellt fel men bidrar inte till läsbarheten. I ett ärende noteras i protokoll ett önskemål¹¹ och i ett fall

⁵ Vid kontroll av protokoll från juni 2016 hade KS, BN, MN, SEN, TN och UN infört innehållsförteckningar i protokollen.

⁶ § 22

⁷ § 41, proposition på Carl Sernbos tilläggsyrkande

⁸ § 41, Louise Rehn Wisborgs yrkande avseende bifall till den första att-satsen efter justerad lydelse

⁹ § 71

¹⁰ § 91, Nikola Pieta Theofanous tilläggsyrkande, § 119, § 127

¹¹ § 56

finns i protokoll en notering¹². Hur dessa förväntas hanteras och av vem framgår inte av protokollen.

- ▶ Gällande TN:s ärenden är beslutsgången eller protokollföringen av beslutsgången i vissa ärenden otydlig. Ibland hänvisas det till förvaltningens förslag utan att förslaget finns att läsa i protokollet.
- ▶ Vi har iakttagit att det i vissa ärenden saknas bakgrundsinformation som hade underlättat förståelsen av beslutet, till exempel i VON:s protokoll fattas beslut som inte är självständiga utan som hänvisar till underlag¹³.
- ▶ I ett fåtal ärenden i SN:s protokoll förekommer beslut som är otydliga även för den som har tillgång till samtliga underlag. I ett ärende beslutar nämnden enligt protokoll att lämna ett förslag. Av beslutet framgår dock inte vem förslaget lämnas till. I ett fall ger tjänstemän förslag men nämnden fattar inte något beslut¹⁴. I ett ärende beslutar nämnden att uppdra åt förvaltningen att upprätta och avge yttrande på de grunder som framförts under sammanträdet. Av protokollet framgår dock inte vilka dessa grunder är¹⁵.
- ▶ I vissa ärenden i BSL:s protokoll saknas en tydlighet i beslutsformuleringen: I ett ärende beslutar nämnden att godkänna "förvaltningens ansats"¹⁶. I ett ärende fastställer nämnden en områdeslokalplan, men sammanfattningen kan tolkas som att planen ska skickas på remiss, vilket borde betyda att den inte är klar att fastställas.¹⁷ I ett ärende beslutar nämnden att överlåta frågan till kommunfullmäktige och därmed anse förslaget besvarat, vilket vi uppfattar som ett ickebeslut.¹⁸ I ett litet antal ärenden beslutar kommunstyrelsen att överlämna skrivelser till andra nämnder.¹⁹ Vi uppfattar dessa beslut som otydliga eftersom det inte av dem framgår vad den aktuella nämnden förväntas göra med den mottagna skrivelsen.
- ▶ I två av SEN:s ärenden ställs inte proposition på motstridiga yrkanden.

Sammanfattningar

- ▶ I SN:s, BSL:s, BSLÖ:s, BN:s, KFN:s, MN:s, RS:s och SN:s ärenden beskriver sammanfattningen bakgrunden till ärendet men inte den fråga som nämnden har att ta ställning till, till exempel att nämnden fått ett förslag på remiss men inte hur förvaltningen föreslår att nämnden ska svara.²⁰

Tydliga rubriker

- ▶ I RS:s protokoll försvåras läsningen av att det inte tydligt framgår vare sig av rubrik eller av sammanfattning vilken typ av ärende som behandlats.

3.2.2. Bedömning

Vi gör bedömningen att protokollen är framarbetade för att underlätta läsarens förståelse. Vi bedömer dock att det finns en del förbättringsområden. Gällande beslut är det viktigt att beslutet kan förstås självständigt utan beslutsunderlag. Ett beslut bör inte hänvisa till något som inte finns i protokollet. Ett undantag kan vara om nämnden ska anta en lång skrivelse. Då bör skrivelsens intention finnas sammanfattad i protokollet. Besluten i protokollen ska

¹² § 107

¹³ § 54, § 67

¹⁴ § 207

¹⁵ § 224, årets sista protokoll

¹⁶ Se § 50

¹⁷ Se § 104, andra protokollet med den paragrafen

¹⁸ Se § 131

¹⁹ Se § 16, § 71, § 72, § 244

²⁰ § 132, § 174, § 189, § 210, § 225

vara skriftliga och det ska redovisas vilka förslag som lagts fram. Därmed ser vi det som en brist när ett beslut hänvisar till under mötet muntliga framföranden.

Ärenden med beslutsgång²¹ är över lag svårare för läsaren att förstå. Vi rekommenderar därför att nämnderna inte använder sig av beslutsgång när det endast finns ett förslag. Givetvis ska det alltid vid fler förslag än ett genomföras och protokollföras en beslutsgång.

En tydlig sammanfattning kan underlätta mycket för läsarens förståelse. Vi rekommenderar att sammanfattningen inte bara är en bakgrund av ärendet utan även innehåller beskrivning av ärendets behandling i aktuell nämnd samt förslag till beslut.

Gällande språket ser vi att Lunds kommuns nämnder har arbetat med att förenkla språket i protokollen. De flesta ålderdomliga ord och ord som är med på statsrådsberedningens svarta lista undviks. Även fackord som till exempel proposition, votering och yrkande kan med fördel bytas ut till förslagsvis beslutsordning, omröstning och förslag²².

²¹ Beslutsgång används när det finns två eller flera förslag som ska ställas mot varandra.

²² När vi tidigare i rapporten hänvisar till nämndernas protokoll använder vi de termer som används i protokollen.

4. Nationella minoriteter

Nedan följer en redovisning av resultatet av granskningen av hur Lunds kommun arbetar med nationella minoriteters rättigheter. Följande revisionsfrågor ska besvaras:

- ▶ Ger kommunen de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och samråder med representanter för minoriteterna i sådana frågor?
- ▶ Har kommunen utrett behovet av och möjligheten för kommuninvånare att använda finska, meänkieli respektive samiska vid muntliga och skriftliga kontakter?
- ▶ Verkar kommunen, i den utsträckning som det finns behov av, för att det inom äldreomsorgen ska finnas tillgång till personal med kunskaper i finska, meänkieli eller samiska?
- ▶ Erbjuds elever som tillhör de nationella minoriteterna modersmålsundervisning i sina nationella minoritetsspråk?

4.1. Nationella minoriteternas möjlighet till inflytande

4.1.1. Iakttagelser

4.1.1.1 Minoriteter i Lund

Det finns ingen statistik över hur många personer som tillhör respektive grupp av de nationella minoriteterna i Lund. I Sverige är det inte tillåtet att föra statistik över personer utifrån etniskt ursprung. Undantaget är den finska minoriteten. Länsstyrelsen i Stockholm tog fram statistik gällande den finska minoriteten 2013. I Lund finns det enligt den statistiken 3673 Sverigefinnar. Demokratisamordnaren i Lund uppskattar att det finns runt 500 judar, 500-800 romer och cirka 20 samer i Lund. Vid överlämnandet av siffrorna understryks att detta är en uppskattning och inga fastställda eller framräknade siffror.

I Lund finns det fem organisationer som kommunen samarbetar med gällande arbetet med minoriteters rättigheter: Judiska centret i Lund, romska föreningen Lovara, romska föreningen Neve Droma, Samer i Syd och Finska föreningen. Vi har kontaktat dessa föreningar för att få deras synpunkter kring revisionsfrågorna och för att få information om deras organisationer. Föreningen Neve Droma och Samer i Syd (SiS) har svarat.

Föreningen Neve Droma startades år 2010. Vid frågan om vilket stöd föreningen fått från Lunds kommun menar de att det under de sex år de verkat inte fått något stöd från kommunen. Föreningen har enligt egen utsago 70 medlemmar.

Sameföreningen Samer i Syd har cirka 100 medlemmar i södra Sverige och av dessa är cirka tio boende i Lund. Syftet med föreningen är att medialt föra ut den samiska kulturen till mångkulturens medborgare i Skåne-regionen och vidare i södra Sverige på olika sätt. Flertalet medlemmar i SiS är inte samer.

Övriga föreningar har inte återkommit med svar på våra frågor eller beskrivning av deras organisationer. I bilaga 3 finns organisationerna beskrivna utifrån information som inhämtats av demokratisamordnaren.

4.1.1.2 Ansvarsfördelning

Ansvar för arbetet med de nationella minoriteternas rättigheter och möjligheter till inflytande ligger enligt integrationspolitiskt program på nämnder och förvaltningar. Läs mer om integrationspolitiskt program under 4.1.1.3. Det finns i kommunstyrelsens reglemente inget specifikt uppdrag kring integration eller minoriteter. Dock har kommunfullmäktige ålagt²³ kommunstyrelsen att ta fram handlingsplan kring arbetet med minoriteters rättigheter och inflytande. En demokratiutvecklingstjänst där detta uppdrag ingår har inrättats på kommunkontoret. Dessutom finns det ett integrationsråd knutet till kommunstyrelsen. Kommunala integrationsrådet är ett forum för dialog mellan Lunds kommun och Lunds invandrarföreningar samt andra föreningar med integration som syfte. I integrationsrådet vill kommunen kunna möta föreningarna i ömsesidig dialog, för informationsutbyte och för att få synpunkter och idéer. Integrationsrådet kan föreslå integrationsfrämjande insatser för beslutande instanser som kommunstyrelsen och nämnderna, samt genom att svara på remisser. Integrationsrådet sammanträder fyra gånger per år²⁴.

4.1.1.3 Uppdrag och mål kring minoriteternas möjlighet till inflytande

Kommunfullmäktige har antagit ett fokusområde: *Inflytande, delaktighet och service* och ett mål: *Invånarna i Lunds kommun ska ha goda möjligheter till insyn och inflytande på kommunens verksamheter och beslut*. Uppdraget kring minoriteters möjlighet till inflytande är på tjänstemannanivå ålagt kommunkontoret.

Sedan tidigare finns det två styrdokument som styr kommunens övergripande arbete med mänskliga rättigheter: *Barnets bästa – Strategi för att stärka barnets rättigheter i Lunds kommun*, antagen av kommunfullmäktige 2012-12-20. och *Världen i Lund om internationalisering och mänskliga rättigheter – Integrationspolitiskt program för Lunds kommun*, antagen av kommunfullmäktige 2011-01-27.

I det integrationspolitiska programmet finns det inskrivet tre fullmäktigemål:

- ▶ Lunds kommun ska väva in internationalisering och mänskliga rättigheter i alla aspekter av sin verksamhet.
- ▶ Lunds kommun ska främja interkulturella, internationella och gränsöverskridande kontakter samt ett demokratiskt och jämlikt klimat.
- ▶ Lunds kommun ska ge möjlighet för alla att upptäcka, förstå och engagera sig i arbetet för att utveckla Lund som ledande internationellt centrum.

Kopplat till ovanstående mål finns det i programmet tio områden som nämnderna ska fokusera på. Enligt programmet ska kommunstyrelsen samordna nämndernas arbete utifrån programmet och i dialog med nämnderna ta fram en treårig gemensam handlingsplan²⁵. Handlingsplanen, som bland annat ska innehålla konkreta åtgärder, ska följas upp av kommunstyrelsen.

I *Barnets bästa – Strategi för att stärka barnets rättigheter i Lunds kommun* finns det istället för fullmäktigemål åtta principer utformade efter de nio principer som riksdagen tog fram 2010 för att stärka barnets rättigheter i Sverige. Till de åtta principerna finns det kopplat femton åtgärder. Hur dessa åtgärder ska följas upp framgår inte.

²³ 2014-09-25 § 176

²⁴ Information från lund.se.

²⁵ Handlingsplanen finns i nuläget i form av ett förslag som är ute på remiss. Remissvaren ska vara inkomna senast den 30 september 2016

Kommunfullmäktige beslutade i september 2014 att uppdra till kommunstyrelsen/kommunkontoret att arbeta fram en handlingsplan för nationella minoriteter. Strategiska utvecklingsavdelningen har tagit fram ett förslag på handlingsplan. I den finns det övergripande mål för arbetet 2016-2018. Målen är kopplade till fokusområdet och kommunfullmäktigemålet.

Målen är:

1. Lunds kommuns nationella minoriteter ska ges utökade kunskaper om sina rättigheter.
2. Lunds kommuns nationella minoriteter ska ges utökade möjligheter till inflytande och delaktighet i frågor och beslut som berör dem.

Till målen i handlingsplanen finns det förslag på etappmål och insatser. Insatserna innebär bland annat att:

- ▶ Information på lund.se i de nationella minoritetsspråken.
- ▶ Fram till 2018 ska medarbetares kunskap och vilja att använda de nationella minoritetsspråken i sitt arbete, inventeras. I fokus finns personal inom äldreomsorgen, förskolan, skolan och inom kultur- och fritidsförvaltningens verksamhet.
- ▶ Efter att språkkartläggningen är genomförd, ska respektive förvaltning påbörja ett arbete för att identifiera vilka personer/brukare som behöver hjälp och stöd på minoritetsspråken.
- ▶ Kunskapsspridning/utbildningar om nationella minoriteter och deras språk och kultur ska utvecklas och genomföras internt i kommunen.
- ▶ Aktivt upplysa föreningar om möjligheten att söka bidrag till främjande insatser för synliggörande av nationella minoriteters kultur och för utåtriktade kulturella och språkliga aktiviteter.
- ▶ Främja nationella minoriteters kultur och språk genom att aktivt arbeta med att utöka den litteratur som finns på minoritetsspråken på kommunens bibliotek och skolbibliotek i samarbete med de nationella minoriteternas föreningar.
- ▶ Utveckla möjligheten till att utöka antalet elever som ges undervisning i nationella minoritetsspråk och dess dialekter.

Enligt information i handlingsplanen är den framtagna i samråd med de fem organisationer²⁶ som företräder de nationella minoriteterna i Lund. Samer i Syd och Föreningen Neve Droma har bekräftat att de varit delaktiga i arbetet. Lunds kommuns handlingsplan för nationella minoriteter gäller de erkända nationella minoriteterna: judar, romer, samer (som också har status som urfolk), sverigefinnar samt tornedalingar. De motsvarande nationella minoritetsspråken är: jiddisch, romani chib, samiska, finska och meänkieli.

Syftet med handlingsplanen är att skapa tydlighet i ansvaret för frågorna samt att säkerställa att kommunen lever upp till lagstiftningen (internationell och nationell) om nationella minoriteters rättigheter. Ett särskilt fokus ska finnas på barn i enlighet med Lunds kommuns arbete med barnets bästa. Handlingsplanen ska säkerställa att Lunds kommun skyddar de nationella minoriteternas rättigheter och främjar deras möjligheter att utveckla språk och kultur.

Handlingsplanen innehåller:

²⁶ Se 4.1.1.1 för beskrivning av vilka organisationer.

- ▶ En beskrivning av aktuell (internationell och nationell) lagstiftning och koppling till kommunens styrdokument som berör de nationella minoriteterna.
- ▶ En beskrivning av de nationella minoriteter som finns i Lund och deras behov.
- ▶ Mål och konkreta insatser som Lunds kommun ska arbeta med för att säkerställa de nationella minoriteternas rättigheter.

Sammanfattningsvis har kommunfullmäktige beslutat om:

- ▶ Ett fokusområde antaget i budget 2016
- ▶ Ett fullmäktigemål antaget i budget 2016
- ▶ Tre fullmäktigemål antagna i det integrationspolitiska programmet
- ▶ Två övergripande mål för arbetet kring minoriteters möjlighet till inflytande
- ▶ Två styrdokument
- ▶ Tio fokusområden
- ▶ Åtta principer
- ▶ Femton åtgärder

Under framtagande är:

- ▶ En handlingsplan
- ▶ Sju etappmål och sjutton insatser kopplade till handlingsplanen

4.1.2. Bedömning

Vi gör bedömningen att det i handlingsplanen finns tillräckliga ambitioner gällande arbetet med nationella minoriteter. Vår bedömning är att förslaget till handlingsplan har satt ambitionerna högre än vad lagstiftningen kräver. Vi ser för nuvarande inga risker för att arbetet som Lunds kommun gör inte ska leva upp till lagstiftningen. Huruvida det kommer att kunna leva upp till ambitionen i handlingsplanen kan vi däremot inte uttala oss om. Gällande styrningen av arbetet ser vi en brist i att det finns många mål, fokusområden, styrdokument etc. Vi rekommenderar att kommunstyrelsen ser över styrmedlen och begränsar dem för en mer stringent styrning.

4.2. Behov och möjligheter för minoriteter att använda sitt språk i kontakt med kommunen

4.2.1. Iakttagelser

Kommunkontoret har haft samrådsmöten med föreningsrepresentanter för de nationella minoriteterna inför arbetet med handlingsplanen. Representanter har framfört vilka behov de anser kommunen behöver tillgodose för att uppfylla minoritetslagstiftningens tre målområden, vilka enligt förslaget till handlingsplan är:

- ▶ Informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter.
- ▶ Främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur, särskilt minoritetsspråket och barns utveckling av kulturell identitet.
- ▶ Samråda med representanter för minoriteterna i frågor som berör dem.

Någon behovsutredning i övrigt har inte genomförts och idag finns det inte någon genomförd utredning eller kartläggning (med undantag för äldreomsorgen se 4.3.) som visar på möjligheten att använda minoritetsspråk i kontakt med kommunen.

Till den ännu ej antagna handlingsplanen finns en bilaga med mål och insatser. Se tabell nedan för mål och insatser gällande minoriteters möjligheter och behov att använda sitt språk i kontakt med kommunen:

Mål	Insatser
<p>Lunds kommun ska, när det är möjligt, ge muntlig och skriftlig information/kommunikation på aktuellt minoritetsspråk”.</p>	<p>Fram till 2018 ska medarbetares kunskap och vilja att använda de nationella minoritetsspråken i sitt arbete, inventeras. I fokus finns personal inom äldreomsorgen, förskolan, skolan och inom kultur- och fritidsförvaltningens verksamhet. Målsättningen är att erbjuda personer som talar ett nationellt minoritetsspråk hjälp och stöd på respektive minoritets språk inom olika verksamheter, så som äldreomsorg, förskola, fritidshem, med mera. Respektive förvaltning ansvarar för sin inventering.</p>
	<p>Efter att språkkartläggningen är genomförd, ska respektive förvaltning påbörja ett arbete för att identifiera vilka personer/brukare som behöver hjälp och stöd på minoritetsspråken. Syftet är att personal som besitter språkkunskapen (och vill använda den) i ett minoritetsspråk ska ha möjlighet, om verksamheten tillåter, att arbeta med personer/brukare som pratar det aktuella minoritetsspråket. Arbetet ska vara klart senast 2018.</p>
	<p>Lunds kommun ska sträva efter att ha medarbetare som finns tillgängliga och som kan prata minoritetsspråken på kommunens servicecenter.</p>

Biblioteken har som mål att tillgodose 90 procent av inköpsönskemålen. Gällande finska finns det ett brett utbud och biblioteken köper in i enlighet med inköpsriktlinjer. De övriga minoritetsspråken har dock ett begränsat utbud och därför köper biblioteken i stort sett in allt som finns att tillgå.

Gällande kommunens informationsmaterial finns det idag inte några rutiner som fastställer att informationsmaterial ska tryckas på minoritetsspråken. Vi har inte heller kunnat finna att något informationsmaterial har tryckts upp på minoritetsspråken.

4.2.2. Bedömning

Vår bedömning är att man i dagsläget inte gör tillräckligt för att leva upp till lagstiftningens krav om att enskilda har rätt att använda finska, meänkieli respektive samiska vid muntliga och skriftliga kontakter i förvaltningsmyndigheters ärenden i vilka den enskilde är part eller ställföreträdare för part, om ärendet kan handläggas av personal som behärskar minoritetsspråket. Skulle handlingsplanen antas och efterlevas anser vi att det kommer vara tillräckligt för att leva upp till lagstiftningen.

4.3. Tillgång till personal med kunskaper i finska, meänkieli eller samiska inom äldreomsorgen

4.3.1. Iakttagelser

Vård- och omsorgsnämnden har en kurs- och kompetenscatalog där de registrerar språkkunskaper som särskild kompetens. Inom äldreomsorgen finns det vid granskningens genomförande tre personer anställda som talar ett minoritetsspråk: finska.

År 2014 framförde anhöriga till en brukare på ett av kommunens äldreboende behov av finskspråkig personal. Bedömningen av behovet delades inte av verksamheten eftersom brukaren talade och förstod svenska. Ingen annan efterfrågan har framkommit. Det finns i nuläget inga andra planer på att genomföra någon åtgärd för att öka tillgången. Det finns inte heller enligt uppgift någon efterfrågan. Kurs- och kompetenscatalogen kommer dock hållas uppdaterad och på så vis kan verksamheten leva upp till lagens krav det vill säga att om det finns tillgång till personal som är kunnig i språket, erbjuda den som begär det möjlighet att få hela eller delar av den service och omvårdnad som erbjuds inom ramen för äldreomsorgen av personal som behärskar finska, meänkieli respektive samiska.

4.3.2. Bedömning

Vi gör bedömningen att vård- och omsorgsnämnden genom att personalens språkkunskaper löpande dokumenteras uppfyller lagens krav. Däremot ser vi att det kan finnas behov av ökad information för att se till att brukarna är medvetna om sina rättigheter.

4.4. Modersmålsundervisning nationella minoritetsspråk

4.4.1. Iakttagelser

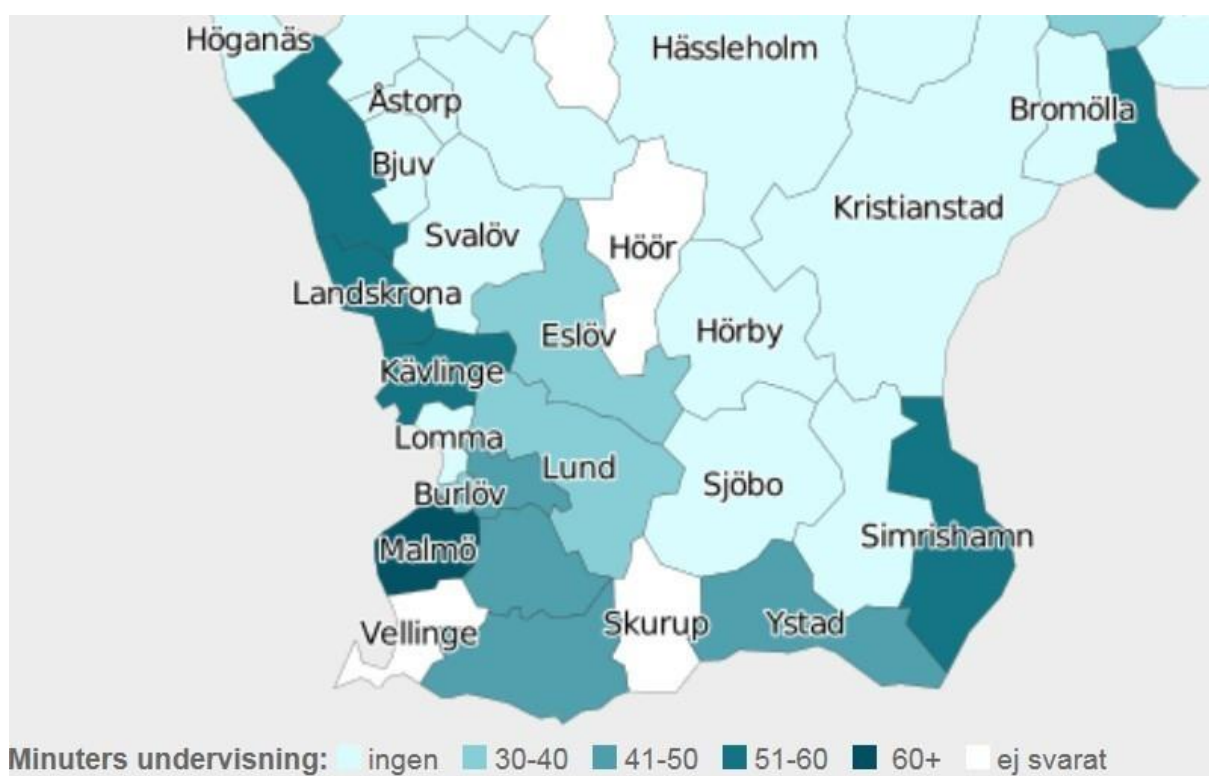
I Lunds kommun finns det efterfrågan och erbjuds modersmålsundervisning inom tre av fyra nationella minoritetsspråk: jiddisch, romani (lovara) och finska²⁷. I skolan erbjuds eleverna modersmålsundervisning i förskolan erbjuds barnen modersmålsstöd.

Av de nationella minoritetsspråken är finska största språkgruppen. Det är också det språk där det genomförs modersmålsstöd i finska på förskolor. Det finns i dagsläget 70 barn som har modersmålsundervisning i finska, varav 9 är förskolebarn. Lunds kommun har två anställda modersmåls lärare inom finska, deras anställningar utgör tillsammans 1,5 tjänst.

²⁷ De siffror som presenteras är från våren 2106. Efterfrågan på modersmålsundervisning och modersmålsstöd ändras löpande.

Det är 23 barn som får modersmålsundervisning i romani (lovara). Alla återfinns i grundskolan eftersom det i dagsläget inte finns någon efterfrågan inom förskolan. Lunds kommun har för detta ändamål en anställd modersmålslärare som arbetar 100 procent. Modersmålsläraren inom romani lovara arbetar även med studiehandledning. Det finns efterfrågan av modersmålsundervisning i romani gurbet gällande tre elever²⁸. Modersmålsenheten har dock inte kunnat få tag på en lärare som kan undervisa i språket. Enheten har annonserat två gånger 2015 och en gång 2016 men inte fått några sökande. Dessutom har det gjorts fruktlösa efterfrågningar i ett modersmålsnätverk där cirka 10 kommuner i södra Sverige ingår.

Två elever har modersmålsundervisning i jiddisch och deras modersmålslärare undervisar dem en lektion i veckan. Nedan karta visar hur mycket tid/ vecka som varje elev med modersmålsundervisning får i ett antal skånska kommuner.

4.4.2. Bedömning

Vi bedömer att skolnämnderna har uppfyllt kraven gällande modersmålsundervisning. Gällande de tre elever som idag inte kan få modersmålsundervisning har nämnderna gjort erforderliga insatser för att försöka tillsätta tjänsten eller finna samarbete med andra kommuner.

²⁸ Språklig variation av romani

5. Kommunikation

Nedan följer en redovisning av resultatet av granskningen av hur Lunds kommun arbetar med kommunikation. Följande revisionsfrågor ska besvaras:

- ▶ Har nämnderna, utifrån insyn och informationstillgång, en ändamålsenlig kommunikationsplan?
- ▶ Har nämnderna tydliggjort vilket uppdrag som medarbetare inom kommunikationsområdet arbetar efter?
- ▶ Har nämnderna tagit fram utvecklingsmål och indikatorer utifrån det kommungemensamma utvecklingsmålet: invånarna i Lund ska ha goda möjligheter till insyn och inflytande på kommunens verksamheter och beslut?

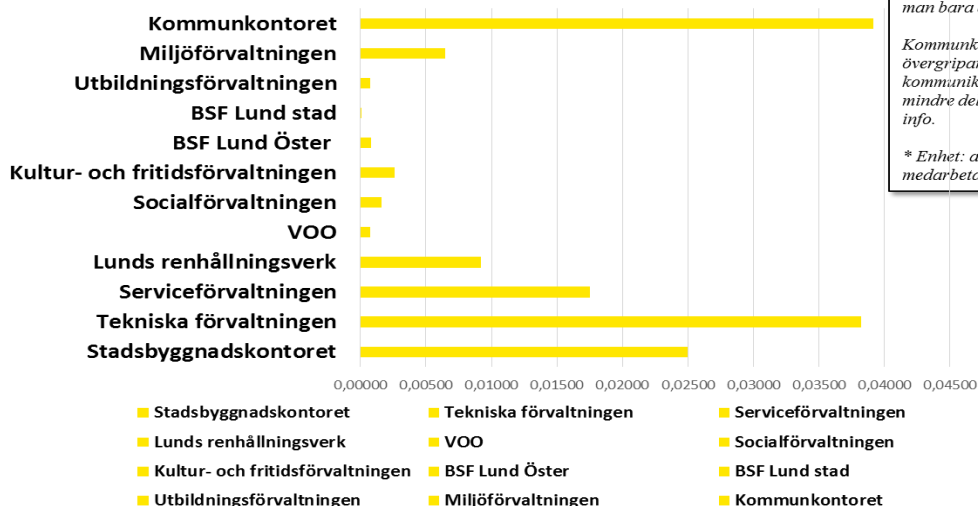
5.1. Kommunikationsplaner och kommunikatörernas uppdrag

5.1.1. Iakttagelser

5.1.1.1 Organisation

Det finns åtta (7,7 tjänster) kommunikatörer anställda på kommunkontorets avdelning för kommunikation och medborgarkontakt. Avdelningen leds av en kommunikationschef som är underställd chefen för kommunkontoret. Avdelningen består av två enheter: enheten för strategisk kommunikation respektive enheten för medborgarkontakt. Inom enheten för medborgarkontakt arbetar 20 anställda. Basuppdraget för enheten för strategisk kommunikation tar ungefär 80 procent av enhetens kapacitet. För exempel på uppdrag som ligger i basuppdraget se bilaga 2. Återstår gör cirka 20 procent som enligt enhetens planering används till utvecklingsfrågor. På förvaltningarna finns 16 kommunikatörer anställda. Tillsammans utgör de cirka 12 heltidstjänster. Gällande de kommunikatörer som är placerade ute under respektive nämnder ser uppdragen väldigt olika ut. Det skiljer sig också markant åt hur mycket resurser respektive nämnd avsätter för kommunikation. Från ungefär 20 procent av en tjänst upp till två heltidstjänster per nämnd. Nedan bild visar kommunikatör/medarbetare på förvaltningarna:

Kommunikatörstjänster/medarbetare* fördelade på förvaltningar, Lunds kommun

5.1.1.2 Kommunikationsplaner och uppdrag

De kommunikatörer som arbetar på kommunkontoret arbetar efter kommunkontorets verksamhetsplan²⁹. I planen står det inledningsvis att: "uppdraget för avdelningen för kommunikation och medborgarkontakt är att skapa värde för verksamheten med kommunikation genom att skapa förutsättningar för intern och extern kommunikation som bidrar till att uppdrag och mål för Lunds kommun nås". Vidare står det att: "avdelningen ansvarar för kommungemensamt intern kommunikation samt för redaktionellt arbete i kommungemensamma kanaler som intranätet Inloggad, lund.se, engelska sajten, nyhetsbrev för medarbetare, pressmeddelanden och sociala medier". I den löpande texten kring kommunkontorets verksamhet fastställs även ett antal åtaganden kring kommunikation. Till exempel ska avdelningen projektleda kommunens medverkan i Almedalen under 2016, ansvara för kommunikation i projekten LundaEko och Cityfied, fortsätta arbetet med platsvarumärket, utveckla processen för ärendehantering inom området webbkommunikation och påbörja effektivisering av webborganisationen. I kommunstyrelsens verksamhetsplan³⁰ finns kommunikation nämnt två gånger där trender som påverkar Lund avhandlas.

Under särskilda uppdrag i verksamhetsplanen finns ett uppdrag: att utveckla lund.se, som ligger inom kommunikationsuppdraget. Målsättningen är att göra om lund.se i riktning mot en så kallad servicewebb. Med det menas att medborgarens ärenden hos kommunen hamnar i fokus. Dessutom anpassas utformningen att fullt ut fungera i mobiler eller surfplattor, pappersblanketter ersätts av digitala tjänster och samarbetet mellan verksamheten och medborgarcenter intensifieras. Beroende på vilka resurser som finns för projektet kan olika ambitionsnivåer och olika lång utvecklingstid sättas för utvecklingen.

Det finns i Lunds kommun inte någon enhetlighet i hur kommunikatörernas uppdrag styrs. Kommunikationsplaner används i första hand i specifika projekt och inte som en nämnds styrning av hela kommunikationsuppdraget. Gatu- och trafikkontoret har tagit fram en kommunikationsplan för 2016 och socialförvaltningen och stadsbyggnadskontoret har tagit fram

²⁹ Antagen av kommunstyrelsen 2015-12-07

³⁰ Antagen av kommunfullmäktige 2015-06-10-11 § 121

kommunikationsstrategier. Serviceförvaltningen och Lunds renhållningsverk har en rollbeskrivning för sina kommunikatörer³¹. De övriga nämnderna har inte någon dokumentation som beskriver uppdraget eller något årligt uppdrag från nämnden. Vid genomgång av nämndernas ekonomi- och verksamhetsplaner (EVP) har vi förutom det som beskrivits gällande kommunstyrelsen kunnat hitta att byggnadsnämnden³², servicenämnden³³, kultur- och fritidsnämnden³⁴, tekniska nämnden³⁵ och Lunds renhållningsverk³⁶³⁷ har med kommunikation i ett dokument som beskriver hur de ska uppfylla verksamhetens mål³⁸. Hur kommunikation finns medtaget i planerna varierar dock. I flera av planerna finns det endast nämnt medan det finns som en naturlig del av byggnadsnämndens plan. Se fotnoter för mer detaljerad information. I övriga planer har vi inte kunnat hitta något kring kommunikation. Läs mer om målstyrning under 5.2.

En del av kommunikatörerna sitter med i ledningsgruppen och/eller vid nämndsmötena. Det är dock vanligare att kommunikatörerna inte deltar. Ingen av kommunikatörerna deltar vid presidiummöten. Eventuella kommunikationsinsatser kopplade till politiska beslut blir därför vanligtvis reaktiva. Det vill säga att deras kompetens som kommunikatör används när något redan inträffat och inte för att kommunicera innan. Det sker inte heller någon dialog med nämnder eller presidium kring kommunikationsuppdraget, varken på central nivå eller ute i nämnderna.

Eftersom vi inte har funnit tillräckligt med dokumentation kring styrningen av kommunikation har vi inte kunnat klargöra syftet med kommunikationsuppdraget. Vi kan därmed inte heller utröna huruvida uppdraget är till huvuddel förvaltande eller utvecklande. Vi har inte heller kunnat få en tydlig förståelse för hur kommunikationsarbetet budgeteras och var gränsen för bland annat finansiering går mellan kommunstyrelsens uppdrag och nämndernas uppdrag.

Hur uppdragen för de kommunikatörer som är placerade under nämnderna ser ut i praktiken varierar stort. Vissa anser sig ha stort förtroende och mycket efterfrågan på sina tjänster medan andra ger uttryck för att det finns en osäkerhet kring vad en kommunikatör kan bidra med till verksamheten.

³¹ Vad vi har kunnat utröna är det inga nämnder som varit inblandade utan eventuella planer eller strategier har fastställts på tjänstemannanivå.

³² Finns på flertalet ställen både med aktiviteter och målskrivningar.

³³ Från planen: "Arbetet i serviceförvaltningens förvaltningsledning kommer under 2016 att, förutom fortsättning på förbättringsarbetet, fokusera på förvaltningens miljö- och hållbarhetsarbete samt den interna och externa kommunikationen i alla dess delar".

³⁴ Från planen: "För att skapa en större delaktighet framöver är det nödvändigt att kommunikationen och dialogen med föreningsliv och medborgare ökar".

³⁵ Medborgardialogen och kommunikationsinsatserna behöver utvecklas.

³⁶ Antagen av ledningsgruppen ej av renhållningsstyrelsen.

³⁷ Från planen citerat ur en tabell: "Uppdatera gällande kommunikationsplan för intern information. Utredda möjligheter för Inloggad – mobiltelefon i samarbete med it-enheten Informera personal om hållbarhet, LundaEko, och avfallsförebyggande planer och branschens utveckling. Utveckla hemsidan för kundgrupperna med tyngdpunkt på service, dialog och information. Genomföra avfallsförebyggande kampanj. Utveckla/Fortsätta Framtidsstigen – Framtid nu".

³⁸ Framtagen av ledningsgruppen.

5.2. Målstyrning och uppföljning gällande insyn och inflytande

5.2.1. Iakttagelser

Kommunfullmäktige har antagit ett mål som handlar om insyn och inflytande: *Invånarna i Lunds kommun ska ha goda möjligheter till insyn och inflytande på kommunens verksamheter och beslut* har kommunstyrelsen fastställt indikatorn: *Kommunens ska ge medborgarna goda möjligheter att delta i kommunens utveckling*. I kommunstyrelsens verksamhetsplan finns ett avsnitt om inflytande, delaktighet och service. Däremot finns inga mål eller aktiviteter kopplade till målet om insyn och inflytande.

I kommunkontorets verksamhetsplan³⁹ utvecklas vad som kommunkontoret anser ingår i uppdraget kopplat till målet:

- ▶ **Medborgardialog:** ta fram förslag till arbetssätt för att skapa samordning och tydlighet i kommunens arbete med medborgardialog, förslag till kommunövergripande process (riktlinjer/handbok) för kommunens arbete med medborgardialog och förslag till en förvaltningsövergripande organisation för kunskapsspridning och erfarenhetsutbyte.
- ▶ **Dialogprojekt Fokus Veberöd:** Dialogprojekt Fokus Veberöd ska slutföras i mars 2016.

Vid genomgång av övriga nämnders verksamhetsplaner har det visat sig att en övervägande majoritet av nämnderna inte⁴⁰ har omsatt⁴¹ kommunfullmäktiges mål: *Invånarna i Lunds kommun ska ha goda möjligheter till insyn och inflytande på kommunens verksamheter och beslut*. Däremot har de två barn- och skolenämnderna och utbildningsnämnden inkluderat insyn⁴² i sina ekonomi- och verksamhetsplaner. Dock ej med en koppling till kommunfullmäktigemålet. Gällande inflytande finns det även nämnt tre gånger i kultur- och fritidsnämndens verksamhetsplan som en indikator och under omvärldsbevakning och utmaningar. Här finns inte heller en tydlig koppling till kommunfullmäktiges mål. Övriga nämnder har inte något åtagande i sina ekonomi- och verksamhetsplaner gällande insyn eller inflytande. Under intervjuerna har det framkommit att kommunfullmäktige antog sina mål efter att nämnderna antagit sina ekonomi- och verksamhetsplaner.

Enheten för strategisk kommunikation har tagit fram en utvecklingsplan som tydliggör hur kommunfullmäktigemålen ska uppnås. I den finns tydliggjort hur enheten för strategisk kommunikation ska uppfylla kommunfullmäktigemålen. Till varje mål finns det kopplat aktiviteter, ansvariga och en tidsplan. Till ovanstående mål gällande insyn och inflytande har enheten identifierat två utvecklingsområden som de ska arbeta med: lund.se och krisberedskap. De tog fram utvecklingsplanen under vintern 2015 så snart de kommunövergripande fokusområdena och målen var beslutade. Därmed startade också deras arbete med att jobba utifrån planen.

Vid intervju framkom det att de flesta kommunikatörer som är underställda övriga nämnder inte var insatta i hur målet var formulerat.

³⁹ Förtydligande: kommunstyrelsen har en verksamhetsplan och kommunkontoret har en. Hur dessa två planer förhåller sig till varandra finns inte beskrivet i någon av planerna.

⁴⁰ Ekonomi- och verksamhetsplan 2016-2018 med budget för 2016. Enligt beslut i kommunfullmäktige 2015-06-10--11 § 121, s. 7.

⁴¹ i enlighet med styrmodellen

⁴² I planerna: *Elever, föräldrar och personal ska ha ökade möjligheter till insyn, delaktighet och påverkan*.

Enligt intervjuer och i kommunstyrelsens EVP från 2015 framgår det att kommunfullmäktige har som särskilt uppdrag att: Utveckla medborgarpaneler, brukarråd och e-demokrati. Kommunen har inte kunnat redovisa att kommunfullmäktige antagit uppdragen och vi har därmed inte kunnat få fram någon formulering kring uppdragets mottagare och tidsplan. Uppdraget återfinns dock i kommunstyrelsens EVP som antagits av kommunfullmäktige. Därmed utgår vi från att uppdraget är riktat till kommunstyrelsen. Uppdraget har fördelats till demokratiutvecklaren på kommunkontoret. Detta uppdrag är under uppstart och vi har i enlighet med granskningens avgränsningar inte granskat detta.

5.3. Bedömning

Vi gör bedömningen att det i kommunens samlade kommunikationsarbete saknas tillräckliga kopplingar till kommunens mål och styrdokument. Vi skulle önska att kommunikatörernas arbete tydligt kopplas till kommunens mål och att det tydligt framgår hur deras arbete påverkar kommunens möjlighet till måluppföljning. Vi bedömer att och byggnadsnämnden och kommunstyrelsen är de enda nämnder som har mål och aktiviteter för kommunikationsarbetet och som tydligt förankrat kommunikationsarbetet i sin EVP (dock inte i kommunstyrelsens EVP men i kommunkontorets verksamhetsplan). Det är naturligt att omfattningen och målet med kommunikatörernas arbete på förvaltningarna varierar. Beroende på förvaltningarnas skilda verksamheter finns det varierande kommunikationsbehov. Vi kan inte se att det finns en självklar korrelation mellan antalet anställda och antalet kommunikatörer. Istället bör varje nämnd tydliggöra behovet av kommunikatörer och dess koppling till måluppfyllelsen. Därefter bör kommunikationsbehovet inkorporeras i nämndernas EVP och uppdrag eller kommunikationsplaner fastställas.

Gällande kommunfullmäktiges mål om insyn och inflytande rekommenderar vi att alla nämnder omsätter målet till egna mål och aktiviteter. Vi bedömer att för att förbättra insyn och inflytande behöver nämnderna arbeta med målet ur ett brett perspektiv. Målet spänner över kommunens alla verksamheter och bör genomsyra alla medarbetares arbetssätt.

6. Sammanfattande bedömning

De förtroendevalda revisorerna i Lunds kommun har med stöd av EY granskat om nämnderna tillser att kommuninvånarna har en tillfredställande möjlighet till insyn och informationstillgång. För att uppnå huvudsyftet har tre områden granskats: protokollen, minoritetsspråk och kommunikation. Vi gör den sammanfattande bedömningen att det gällande förståelsen av protokollen inom vissa områden finns utrymme för förbättring. Protokollens lagenlighet bedömer vi dock vara tillfredställande. Gällande minoritetslagstiftningen gör vi bedömningen att det finns goda ambitioner men att kommunstyrelsen ännu inte till fullo har förverkligat dessa. Gällande kommunikationsområdet bedömer vi att det finns brister i nämndernas styrning och ledning av arbetet. Vi grundar bedömningen i att det i nuläget inte finns någon strukturerad eller formaliserad styrning av kommunikationsarbetet. Omfattningen av problematiken varierar mellan nämnderna.

Revisionsfråga	Svar
Uppfyller protokollen lagens krav?	Ja
Ger protokollen tillräcklig och begriplig information för att förstå beslut i enskilda ärenden?	Delvis
Ger kommunen de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och samråder med representanter för minoriteterna i sådana frågor?	Ja, vi ser att kommunen har kanaler för samråd med nationella minoriteter och har gett ett tydligt uppdrag till en ansvarig tjänsteman.
Har kommunen utrett behovet av och möjligheten för kommuninvånare att använda finska, meänkieli respektive samiska vid muntliga och skriftliga kontakter?	Nej, däremot finns det i förslaget till handlingsplan ambitioner om att göra detta.
Verkar kommunen, i den utsträckning som det finns behov av, för att det inom äldreomsorgen ska finnas tillgång till personal med kunskaper i finska, meänkieli eller samiska?	Ja, men det finns behov av ökad information till brukarna gällande deras möjligheter att få stöd på sitt minoritetsspråk.
Erbjuds elever som tillhör de nationella minoriteterna modersmålsundervisning i sina nationella minoritetsspråk?	Ja
Har nämnderna, utifrån insyn och informationstillgång, en ändamålsenlig kommunikationsplan?	Nej
Har nämnderna tydliggjort vilket uppdrag som medarbetare inom kommunikationsområdet arbetar efter?	Nej. Dock delvis uppfyllt gällande byggnadsnämnden, servicenämnden, kultur- och fritidsnämnden, tekniska nämnden och Lunds renhållningsverk.
Har nämnderna tagit fram utvecklingsmål och indikatorer utifrån det kommungemensamma utvecklingsmålet: invånarna i Lund ska ha goda möjligheter till insyn och inflytande på kommunens verksamheter och beslut?	Nej

6.1. Rekommendationer

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi:

- ▶ Att alla nämnder fortsätter att arbeta för att protokollen ska ge tillräcklig och begriplig information för att medborgarna ska kunna förstå beslut i enskilda ärenden.
- ▶ Att sammanfattningen i protokollens ärenden inte bara är en bakgrund av ärendet utan även innehåller beskrivning av ärendets behandling i aktuell nämnd samt förslag till beslut.
- ▶ Att kommunstyrelsen gällande minoriteters rättigheter ser över styrmedlen och begränsar dem för en mer stringent styrning.
- ▶ Att nämnderna gör en översyn av kommunikationsbehovet.
- ▶ Att kommunikationsarbetet formaliseras och kopplas till kommunens mål och uppdrag.

Lund den 14 september 2016

Malin Lundberg
Verksamhetsrevisor
EY

Ylva Westander
Verksamhetsrevisor
EY

Bilaga 1 - Källförteckning

Intervjuer:

Ulrika Dagård, demokratiutvecklare
Eva Johannesson, kommunikationschef
Karin Lilja, varumärkesstrateg
Linnea Merö, kommunikationsstrateg
Ann Ekvall, chef för enheten för medborgarkontakt
Cecilia Åkesson, redaktör för sociala medier och nyhetsbrev för medarbetare
Åse Lindberg, kanalansvarig för lund.se
Ulrika Celin Wedin, kommunikatör
Annika Henning, pressansvarig och kommunikatör
Maria Esaiasson, kanalansvarig för intranätet
Evamarie Johnsson, profilkoordinator
Emma Wolf, kommunikatör stadsbyggnadsförvaltningen
Petra Kling Gutenvik, kommunikatör stadsbyggnadsförvaltningen
Lena Wallin, kommunikatör reningsverket
Katarina Otz, kommunikatör serviceförvaltningen
Anna Scholtz, kommunikatör socialförvaltningen
Catharina I-dotter Dahlström, kommunikatör miljöförvaltningen
Lisa Åberg, kommunikatör vård- och omsorgsförvaltningen
Katarina Granstedt, kommunikatör tekniska förvaltningen
Charlotta Lenninger, kommunikatör tekniska förvaltningen
Judith Pozna Meding, kommunikatör utbildningsförvaltningen
Kerstin Rydkvist Wildt, kommunikatör socialförvaltningen
Kajsa-Stina Leander, kommunikatör barn- och skolförvaltningen Lund öster
Ann-Helen Johansson, kommunikatör vård- och omsorgsförvaltningen
Karin Löfman, kommunikatör kultur- o fritidsförvaltningen

Telefonintervju:

Mari Bergqvist, chef modersmålscentrum i Lund

Svar via e-post:

Seth Petersson, förvaltningschef vård- och omsorgsförvaltningen
Cecilia Westander, enhetschef kultur- och fritidsförvaltningen stadsbiblioteket
Robert Nikolic, Romska föreningen Neve Droma
Majvor Massa Eriksson, kontaktperson Samer i Syd

Dokument:

Alla nämnders protokoll under 2015
Alla nämnders ekonomi- och verksamhetsplaner
Förslag till handlingsplan för Lunds kommuns arbete med nationella minoriteteters rättigheter
Bilaga till handlingsplan, mål och insatser
Integrationspolitiskt program antaget av kommunfullmäktige 2011-10-27

Barnets bästa – Strategi för att stärka barnets rättigheter i Lunds kommun, antagen av kommunfullmäktige 2012-12-20

Kommunkontorets verksamhetsplan för 2016 antagen av kommunstyrelsen 2015-12-07

Utvecklingsplan 2016 enheten för strategisk kommunikation

Gatu- och trafikkontorets kommunikationsplan för 2016

Socialförvaltningens kommunikationsstrategi

Stadsbyggnadskontorets kommunikationsstrategi

Serviceförvaltningens rollbeskrivning för kommunikatörer

Lunds renhållningsverk rollbeskrivning för kommunikatörer

Bilaga 2 – Enheten för strategisk kommunikations basuppdrag

I basuppdraget ingår till exempel:

- Stöd och support till webborganisationen: rådgivning, support, utbildning
- Publicering på lund.se och Inloggad
- Kommunens instagramkonto
- Löpande arbete med facebook och twitter
- Rådgivning om sociala medier
- Engelska sajten
- Drift av Inloggad och lund.se, struktur, innehåll, funktionalitet
- Kravställa ny funktionalitet
- Svvara på frågor från medarbetare och omvärlden
- Rådgivning och hjälp med grafiska profilen
- Trycksaksproduktion
- Kriskommunikation
- Presskontakter, pressmeddelanden, presskonferenser, mediebevakning
- Följa upp och utvärdera pressaktiviteter
- Medieträning
- Medverka i ”Stora-arrangemangs-gruppen”
- Medverka i upphandlingsarbete och kontakt med leverantörer
- Utveckling av sortimentet i profilwebshoppen
- JCDecaux-samordning
- Hantering av annonsbilageförsäljare och annonsering
- Projektleda Almedalen
- Årliga produktioner
- Medborgarservice
- Produktion av nyhetsbrevet för medarbetare
- Rådgivning och stöd till förvaltningarna
- Bildletning, hjälp att hitta bilder
- Administration och möten
- DISE-tavlor
- Leda webbnätverket och huvudredaktörerna
- Leda kommunikatörsnätverket
- Leda KOMHÄR-nätverket tillsammans med HR-avdelningen
- Språkstöd, klarspråk, hitta översättare
- Fotografering
- Administration av synlighetsmaterial
- Handledning av praktikant/studentmedarbetare
- Introduktion av nyanställda på avdelningen samt förvaltningskommunikatörer
- Stöd till chefsforum
- Medverkan i miljöcertifiering
- Medverka i krisövningar och samarbete med säkerhetssamordnarna
- Hållbarhetskommunikation
- Omvärldsbevakning

Bilaga 3 Beskrivning av de nationella minoriteterna och dess organisationer i Lund (från ännu ej antagen handlingsplan)

Judar: Jiddisch är det nationella minoritetsspråket för judar i Sverige, även om majoriteten av judar i Sverige och i Lund inte talar språket. I enlighet med skolförordningen (2011:185) anordnar Lunds kommun modersmålsundervisning i jiddisch och Lunds universitet bedriver forskning och undervisning i Jiddisch.

Judiska Centret i Lund (JCL) är en ideell och oberoende förening som vänder sig till alla som är intresserade av judisk kultur, religion och historia. Föreningens syfte är: att främja intresset för judisk kultur, religion och historia, att sprida kunskap om judendom och judisk kultur, att främja mötet mellan det judiska och svenska kulturarvet, att motverka varje form av rasism, diskriminering och antisemitism och att verka för demokrati och en positiv samexistens mellan olika kulturer.

Romer: Romani Chib är det nationella minoritetsspråket för romer i Sverige. Romani chib är att betrakta som en språkfamilj som består av flera olika språk. I Sverige finns det framförallt fem varianter av romani chib som är: Khelderash, Lovari, Svensk romani, Kaale och Arli/gurbeti. I enlighet med skolförordningen (2011:185) anordnar Lunds kommun modersmålsundervisning i Lovari.

Romska föreningen Lovara har en egen lokal i Stångby i Lund. Föreningen erbjuder dagverksamhet för romer som bland annat inkluderar läxhjälp, tjejgrupper och diskussionsgrupper kring hälsofrågor.

Romska föreningen Neve Droma riktar sig till unga romer även om föreningen är öppen för romer inom alla ålderskategorier. Föreningen samarbetar med Romska ungdomsförbundet i Malmö. Representanter för föreningen är utbildade hälsoinspiratörer och fokuserar på att erbjuda medlemmarna motiverande samtal kring hälsofrågor. Övriga aktiviteter som föreningen arrangerar är syhörnor, matlagning, träning och promenader, stöd till EU-migranter, med mera.

Samer: Samiska är det nationella minoritetsspråket för samer i Sverige. Samiskan är uppdelad i tre huvudsakliga språk: östsamiska, centralsamiska och sydsamiska. Dessa kallas ibland huvuddialekter. Inom huvuddialekterna finns ett flertal dialekter eller varianter. I Sverige talas bland annat nordsamiska, lulesamiska, sydsamiska och umesamiska. I dagsläget finns det inga elever i Lunds kommun som studerar samiska inom modersmålsundervisningen.

Samerna uppfyller också kriterierna för ett urfolk som innebär att samer har en lång sammanhängande och historisk anknytning (innan nationalstaternas bildande) till de områden (Nordkalotten; Sverige, Finland, Norge och Ryssland) där de bedrivit sin näring och utvecklat sin kultur. Statusen som urfolk bekräftades av Sveriges riksdag 1977 som uttalade att samerna är ett urfolk som har folkrättsliga krav på en kulturell särbehandling i Sverige.

Föreningen Samer i Syd vänder sig till alla samer i Skåne. Syftet med föreningen är bland annat att verka för att främja och sprida kunskap om samiska intressen, att verka för solidaritet, jämlikhet och samarbete människor emellan och att det samiska

samhället får fortleva utifrån samiska värderingar och traditioner.

Sverigefinnar: Finska är det nationella minoritetsspråket för sverigefinnar i Sverige. I enlighet med skolförordningen (2011:185) anordnar Lunds kommun modersmålsundervisning i finska.

Tornedalingar: Meänkieli är det nationella minoritetsspråket för tornedalingar. Meänkieli kallades tidigare för Tornedalsfinska. Det geografiska området Tornedalen syftar till älvdalskommunerna Haparanda, Övertorneå och Pajala samt delar av Kiruna och Gällivare kommun.

Det finns inga föreningar i Lund för den tornedalska minoriteten.

Bilaga 4 Kommunikatörstjänster fördelade per förvaltning (våren 2016, siffrorna har förändrats något sedan denna mätning)

Kommunikatörstjänster fördelade på förvaltningar, Lunds kommun

